



Megkezdődött a Taliándörögden épülő Interszpuznyik földi állomás berendezéseinek műszeres bemérése, besabályozása. Képünkön: Az állomás parabola antennája, amely automatikusan követi a műhold mozgását

Gyorsméréleg

A vasút őszi forgalma

Az őszi forgalomban a tölük megszokott felelősséggel állnak helyt a vasutasok, akik az egyre növekvő feladatok közepette, a szállítási feszültségek ellenére szeptemberben is jó teljesítményt nyújtottak. Ezt tükrözi a MÁV vezérigazgatóság most elkészült áruforgalmi gyorsjelentése, amely szerint a vasút szeptemberben 11,8 millió tonna árut — a vállalati tervnél 656 ezer tonnával, a tavaly szeptemberinél megközelítően egymillió tonnával többet — szállított el.

Szeptemberi exportfuvarozási tervét 4,5 százalékkal, az importot 8,3 százalékkal teljesítette túl a MÁV, de — tőle független okok miatt — mind a tervezettnél, mind a tavalyinál kevesebb tranzitárut továbbított. (MTI)

Jól haladnak az őszi munkák

Megyeszerte vetik a búzát, gazdag termés szőlőből is

A Csongrád megyei táncos vb mezőgazdasági és élelmiszerügyi osztályának jelentése szerint jó ütemben haladnak az őszi mezőgazdasági munkák. A betakarításal öt-hat nappal előbbre állnak a gazdaságok, mint az elmúlt év hasonló időszakában. Kívánatos azonban a szántás, az őszi vetések alátörténő talaj-előkészítés ütemének gyorsítása, hogy szabad utat kapjanak a vetőgépek. Annál is inkább fontos ez, mert most már naponta mintegy háromezer hektáron, a későbbiekben pedig ennél is nagyobb területen kerül földbe a mag. Az őszi kalászosoknak kijelölt terület mintegy 100 ezer hektár, amelynek harmincnégy százalékát vetették be eddig. A korán földbe tett rozs és árpa helyenként már zöldell.

Gyorsult a fövetésű kukorica betakarítása. A nagyüzemi gazdaságok naponta 2 ezer 500 hektár termését viszik szárítótkba. Eddig meggyeszte a kukoricának több mint 30 százalékát takarították be. A kombájnok a nagyüzemi táblákon dolgoznak, de elővették a régi csőtörő berendezéseket is. Ezeknek nagyon jó hasznát vesznek most az összefüggő háztáji földek. Bőségesen megtérül a „befektetés” a szövetkezeteknek, mert kézi munkaerő szabadul fel a közösen levő teendők elvégzésére, most pedig minden munkáskézre szükség van. Közvetlen befejezés előtt áll a burgonya szedése, bizonyosságául annak, hogy beváltak az NDK-gyártmányú „krumpli-kombájnok”, amelyekből például a forráskúti Haladás Termelőszövetkezetben hat dolgozik. A cu-

korrépa-betakarítás szinte menetrendszerűen halad. A szüret túl jutott a felidején. Az ezerjő és a kaddarka után az olaszrizlinget, valamint a nagy területet felölelő kövidinka fürtjeit szedik. A természetozomok nagyobbak a korábban becsültéknél, a tavalyinál csaknem ötven százalékkal több termést ad az ültetvények zöme. Ez megnövekedett feladatot ró a gazdaságokra, ugyanakkor azzal biztat, hogy több olcsó és jó minőségű bor kerülhet majd a fogyasztók asztalára. Nap mint nap lendületesebben haladnak az időszerű munkák: a földek dolgozói tudják, amikor kedvez az időjárás — nem minden esztendő ajándékoz meg ilyen szép ősszel — nem lehet pihenőt tartani, vasárnap is dolgoznak a betakarító gépek, az emberek.

Kommunista műszakok, termelési vetélkedő

A munkáslakáskölcson-alapot kívánták bővíteni a szegedi kábelgyár dolgozói azzal, hogy tegnap, szombaton délelőtt kommunista műszakot tartottak. A kisteleki gyáregység dolgozóival együtt háromszáz-an végeztek szokásos termelőmunkát, néhányan pedig a sportpályát hozták rendbe. A nyolcorás kommunista műszakon másfél millió forint termelési értéket állítottak elő a kábelgyáriak. Igyekeztek a jellemző, hogy a gépek áramfogyasztása olyan mértékű volt, mint a jól sikerült hétközi délelőtti műszakokon. Ugyancsak tegnap került sor arra a vetélkedőre, amelyet a többször kintünte-tt Kábel brigád kezdeményezett, a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60. évfordulója tiszteletére. Hét szocialista közösség 44 dolgozóval vett részt az erősáramú üzemben tartott termelési vetélkedőn, amely elsősorban a munka mind jobb megismerését, s minőségének javítását célozta. Kommunista műszakot tartott tegnap délelőtt a Gyulai Vállalat szegedi gyárának 160 dolgozója is, meg-

pedig azzal a céllal, hogy munkabérükkel hozzájáruljanak az üzemi óvoda és bölcsőde felújításához. A műszak eredményeképpen 600 ezer doboz gyufával termeltek többet a népgazdaságnak. Jövő szombaton a gyufagyár többi dolgozója vesz részt kommunista műszakon. A Nagyalföldi Kőolaj- és Földgáztermelő Vállalat szegedi üzemének nem fizikai állományú dolgozói közül tegnap nyolcvan-an végeztek értékes társadalmi munkát. Reggel 7-től délután 2-ig a hetes tankállomás közelében árkot ástak az olajkútvezeték számára. A MAHART tápéi hajójavító üzemének 230 dolgozója vett részt a tegnapi kommunista műszakon. Szokásos munkát végeztek, tolohajókat építettek át. A munkájukért járó bér nyolcvan százalékát a tápéi óvoda fejlesztésére ajánlották föl, a további összeggel pedig az üzemi szociálpolitikai feladatok megoldásához kívánnak hozzájárulni. A tápéi hajójavító többi dolgozója a jövő szombatra vállalt kommunista műszakot.

Elosztók, kapcsolók

A VETERESZ zalaegerszegi gyárában elkészültek az Albertirsa-Vinnyica között létesülő, 750 kilovoltos távvezetékhez a berendezések. Nemrég befejezték az orenburgi gázvezetékhez szükséges nagy- és közepesfeszültségű villamos berendezések gyártását is. Ezenkívül mintegy 2,5 millió forintos perui exportmegbízatusuk is van. A dél-amerikai országban negyven szabadtéri alumínium kapcsolószekrényt és húsz 400 voltos elosztót küldenek. (MTI)

Szeged felszabadulásának évfordulóján Koszorúzási ünnepség

Az MSZMP Szeged városi bizottsága, Szeged megyei város tanácsa, a Hazafias Népront városi bizottsága Szeged felszabadulásának 33. évfordulója tiszteletére október 11-én, kedden koszorúzási ünnepséget rendez Szegeden. A koszorúzási ünnepség a Dugonics-temetőben levő szovjet hősi emlékműveknél, a Belvárosi temetőben levő román hősi emlékműnél október 11-én, 15 órakor, a Széchenyi téri szovjet hősi emlékműveknél 16 órakor kezdődik.

Mi a luxus?

A luxus mindenekelőtt az átlag társadalmi fogyasztás határán bukkan fel. Ott, ahol az átlagpolgár számára többnyire bezárul a kapu az anyagi élvezetek előtt; egyszerűen azért, mert vásárlóereje, életmódja, életvitel megálljt parancsol. Ezért mindig külön mérlegeli, ha mégis e határ túllépésére vállalkozik. És joggal teszi ezt, hiszen a tette „nagy luxus” volt a részéről, mintegy véték önmaga ellen. Az egyén, szemben állva az árúvilág kínálatával, így maga szabályozza realizálható szükségleteinek a körét, illetve kielégítésének mikéntjét.

A tételezett határ mögött azonban a kizártak képzeletében ott a luxusban élők és luxusfogyasztók szűkebb-szélesebb tábora, amelyik vagy a beleszületettség természetességével és gondtalanságával, vagy pedig az „újgazdagok” felsőbbrendűség-tudatával húzza meg maga is a határt. Tudatukban a helyzet státuszszimbólummá, az elfoglalt pozíció külső jelképévé változik át, amely mintegy értékmérőként tagolja környezetének illetően sorsosait az élet kiesőbb partjára.

De hát — mondhatnánk — mindez „jelenség-szféra”, merő szubjektivitás. Van-e a luxusnak objektívabb meghatározottsága, lehetséges-e egy tárgyilagosabb definíció? Bizonyára igen, noha minden rögzítés veszélyekkel jár, ha tárgyak megnevezéséig kívánom teljesíteni. Hiszen például a gépkocsi számíthat luxusnak sokak szemében még, de luxus-e önmagában, mintegy társadalmi általánosságban? Tíz-tizenöt évvel ezelőtt erre egyértelműen „igen” lehetett volna válaszolni, ma azonban határeset. Inkább a „márka”, a kocsi típusa jelenthet luxust, de egyre kevésbé a gépkocsi, mint olyan. Az utóbbi legfejlettebb — s íme, még egy bonyolító tényező! — a társadalom számára, amely adott fejlettségi szintjén túl nagy gondot vállal magára, értékrendszerét is beleértve, a magángépkocsizás „társadalmisításával”. (Más kérdés, tehetett volna-e egyebet?) Ám nyitva hagyva az utóbbi kérdést, annyi bizonyos, hogy a luxus csak rövid időszakokra köthető meghatározott tárgyak köréhez, mert a társadalmi termelés növekedésével, az adott használati eszközök általános hozzáférhetőségével elveszti kivételességét azt a nimbuszát, amelyet ritkasága, különlegessége, finomsága váltott ki.

Mindebből azonban egyelőre még csak nagyon sovány bölcsességre futhatja. Eszerint luxus mindig volt és mindig lesz, mert mindig fellép a tömegcikk mellett a minőségi ritkaság, mint a luxus forrása. S valóban, ez egyáltalán objektívnek is tűnik, mert a társadalom termelőkapacitásának színvonalából eléggé értelmezhetően adódik ez a lehetőség.

Mégis, inkább csak a luxusképződés, a társadalmilag sokkal összetettebb luxus létrejöttének általános feltételéhez és lehetőségéhez jutottunk el, mintsem konkrét magyarázatig. Ez a feltevés ugyanis még nem ad feleletet azokra a konkrét formákra és problémákra, amelyekben megjelenik, illetve amelyeket a luxuszajlás felvet. Hiszen végül is csupán arról van szó, hogy a társadalom a közvetlen létfenntartási szükségletek felletti teljesítményre képes. Azt azonban nem mondja meg, hogy ez a többlet milyen mértékben és milyen módon kapcsolódik össze a társadalmi tömegfogyasztással. Ehhez a működő társadalmi rendszerek vizsgálata szükséges. Eljutunk tehát az

árutermelés, mindenekelőtt azonban a tőkés árutermelés mechanizmusainak a problémájához.

Az árutermelő mechanizmusok szabadjára engedése mellett ugyanis a fogyasztás bővítése a társadalmi rétegződés megnövekedésével párosul, azaz, megnövekednek — ahogy Marx írja — azok a társadalmi rétegek, amelyek a luxustermékek fogyasztóivá válnak. A fogyasztás mesterkelt formái alakulnak ki, a társadalmi pazarlás szervezett gazdasági képződményei biztosítják a kereslet bővítését, a tőke értékesülését. Ezzel a folyamattal párhuzamosan azonban alapvető és döntő fontosságú társadalmi szükségletek maradnak kielégítetlenül a széles tömegek vonatkozásában. A lakáshelyzet, a tömegközlekedés, a szolgáltatás minősége messze elmarad a társadalom teljesítőképességének lehetőségeitől. Mindez ma már az úgynevezett „fogyasztói társadalmak” problémájaként jelenik meg és éleződik ki, nem csak belül, hanem a világ szegény rézszeinek nyomorával szemben is.

Ma már ott tartunk, hogy a tőkés országok is arra kényszerülnek, hogy bizonyos területeket kivonjanak a tőkés profitérdek közvetlen befolyása alól és állami támogatással fejlesszenek. „Az élet minőségének” meghirdetett programja azonban ugyan csak akadozik a tőkeérdek hatalmával és kényszerítő erejével szemben.

S a szocializmus azért jelent új formát a tömegfogyasztás és a luxus vonatkozásában is, mert a tőkés viszonyok felszámolásával a tömegfogyasztás minőségi kielégítésének, illetve elsődlegességének az esélyei nagy mértékben megnövekednek. A társadalmi rendelkezés megnövekedett hatalma ezt ugyanis minden eddiginél inkább lehetővé, sőt kötelezővé is teszi.

Mindamellett az is világos azonban, hogy ez sem egy automatikus folyamat, hanem rendkívüli erőfeszítéseket igénylő munka. Nem szakítható el ugyanis a gazdaság mindenkorai helyzetétől és fejlettségétől, a társadalom érdekvizonyaiában ma még objektíve működő ellentmondásoktól, a társadalmi demokrácia és ellenőrzés nem egyszer hiányos mechanizmusaitól, s mindeközben negatív tudati és magatartásbeli következményeitől sem. A luxus tehát újra és újra megjelenhet, anélkül azonban, hogy tartósan a szegénység és a luxus közötti társadalmi felhalmozódásban rögzödhetne meg.

Éppen ezért bizonyára azoknak van igazuk, akik a szocializmusban nem is a luxust tartják veszélynek, hanem a fogyasztói struktúra ellentmondásos és pazarlást okozó vonásaira hívják fel a figyelmet. Ha valakinek például nincs lehetősége normális lakást vásárolni, gépkocsira vagy víkendháza költetheti a pénzt, anélkül, hogy alapvető szükséglete, a normális lakás megszerzése lehetőségként merülne fel számára. A kielégítetlenül hagyott alapszükségleten túl, így azonban kibontakozik a luxus „álvilága”, mégpedig — ahogy Kozma Ferenc írja Jólét — szocialista módon című könyvében — a szocialista életmód rovására.

Mindezeknek a problémáknak a feloldása nagy erőfeszítéseket igénylő társadalmi feladat. A szolgáltatás, a lakásügy, az iskolaügy, a közlekedés ezért bizonyulnak állandóan napirenden levő problémáknak. De az is bizonyos, hogy „nagy luxus” lenne, ha nem ezt tennénk.

H. I.

Befejezte tanácskozását a KGST munkacsoportja Szegeden

Négy napon át tanácskozott Szegeden a KGST szabványügyi állandó bizottságának minőségügyi munkacsoportja. A résztvevők egyeztettek azokat a termékcsoportokat, amelyek a minősítési rendszerben részt vesznek. A tanácskozás során a szakértők kiemelték, hogy

nemcsak a termékek magas minőségi színvonala a fontos, hanem a minőség egyenletessége is. A külföldi résztvevők megismerkedtek a hazai minőségszabályozási rendszer felépítésével, valamint a vállalati és hatósági minőségellenőrző szervek kapcsolatával.

A munkacsoport tagjai megtekintették a Szegedi Szalámigyár és Húskombinátot, ahol Bálint László vezérigazgató tartott tájékoztatót. Megismerkedtek a hűskombinát laboratóriumi munkájával. Szakmai prog-

ram keretében ellátogattak a Szegedi Ruhagyárba is, ahol Szigeti Ferenc kereskedelmi főosztályvezető tájékoztatás után a résztvevőknek bemutatották a legújabb ruhamodelleket.

A Hungária Szálló különtermében tartott búcsúfogadáson dr. Dankovics József, a KGST-ittikárság munkatársa értékelte a tanácskozás munkáját, majd felszólalt Berta István a szegedi városi pártbizottság titkára is. A tanácskozás záró akkordjaként népszerűkönyvet írtak alá a teendőkről, a tárgyalásokról.

Diákszeminárium

Debrecen ad otthont az első országos ifjúsámozgalom-történeti diákszemináriumnak, amelyet október 13-16. között rendeznek. A tanács-

kozás célja, hogy hozzájáruljon a kommunista ifjúsági mozgalom történetét kutató munkák megírásához.

(MTI)